

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1082

Vragen van het lid **Vos** (GroenLinks) aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie over *het mogelijke gebruik van illegale documenten bij de uitzetting van Somaliërs*. (Ingezonden 19 februari 2004)

1

Klopt het dat de Aanbeveling betreffende de vaststelling van een standaard reisdocument voor de verwijdering van onderdanen uit derde landen geen bindende juridische status heeft en dus geen rechtsgrondslag biedt voor een bindende maatregel?¹ Klopt het dat deze Aanbeveling slechts ziet op de verwijdering van derdelanders met nationale laissez-passers en geen betrekking heeft op de verwijdering met behulp van EU-documenten? Zo neen, waarom niet?

2

Klopt het dat in het Groenboek over een communautair terugkeerbeleid² geconstateerd wordt dat landen van herkomst de «EU-staat» in het geheel niet aanvaarden en er op staan dat hun eigen terugkeerdocumenten

worden gehanteerd? Zo ja, is er nog steeds sprake van weigerachtigheid? Zo neen, waarom accepteren sinds april 2002 herkomstlanden inmiddels wel EU-staten als reisdocumenten?

3

Klopt het dat voormelde Aanbeveling de Europese lidstaten oproept tot het maken van afspraken rondom «EU-staten» die daarna in de nationale wet- en regelgevingen moet worden geïmplementeerd? Zo ja, is dit gebeurd? Biedt de Nederlandse wet- en regelgeving een juridische grondslag voor de afgifte en het gebruik van EU-staten?

4

Klopt het dat de door u genoemde rechterlijke uitspraken in antwoord 3 allemaal betrekking hebben op de toepassing van vrijheidsbenemende maatregelen en op geen enkele wijze een oordeel inhouden op de vraag of het gebruik van «EU-staten» rechtmatig is? Zo neen, hoe moet de uitspraak van de Rechtbank Haarlem van 1 december 2003 (kenmerk AWB 03/58879) dan gelezen?³

5

Is de «EU-staat» een fantasiedocument?

¹ Aanhangsel Handelingen nr. 798, vergaderjaar 2003–2004.

² Brussel 10 april 2002, COM (2002), 175, onder 3.4.2.

³ «2.5 (...) Of afgifte van een EU-laissez-passer aan niet EG-onderdanen onrechtmatig is te achten, zoals de vreemdeling heeft gesteld, kan verder in het midden blijven. Daartoe is het volgende redengevend. Met het oog op vertrek uit Nederland is de vreemdeling de vrijheidsontnemende maatregel opgelegd. Verweerder heeft in dit verband er terecht op gewezen dat in de onderhavige procedure – ingevolge de jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak blijkt uit de uitspraak van 22 november 2001 (met kenmerk 200104995) – de rechtbank slechts een oordeel dient te geven over de rechtmatigheid van de voortzetting van die maatregel en niet over de wijze waarop het vertrek van de vreemdeling zal worden geëffectueerd.»

Antwoord

Antwoord van minister **Verdonk** (Vreemdelingenzaken en Integratie). (Ontvangen 17 maart 2004)

1

De Aanbeveling ziet op situaties waarin ongedocumenteerde vreemdelingen niet in het bezit

gesteld kunnen worden van een – al dan niet vervangend – reisdocument (laissez-passer) waarmee zij terug kunnen reizen naar hun land van herkomst of naar een ander land waar hun toelating gewaarborgd is. De betreffende Aanbeveling heeft inderdaad geen bindende juridische status. Dit betekent evenwel niet dat het gebruik van het standaard reisdocument (de EU-staat) onrechtmatig is.

2

In het Groenboek staat dat landen van herkomst het EU-document bij wijze van uitzondering accepteren en afhankelijk van het geval. Indien landen erop staan dat hun eigen documenten gebruikt worden, wordt dat natuurlijk gedaan. Voor dergelijke situaties is de EU-staat ook niet bedoeld. De EU-staat wordt juist gebruikt in uitzonderingssituaties waarin vreemdelingen niet in het bezit kunnen komen van documenten. Dit kan het geval zijn wanneer er om (logistieke) redenen geen vertegenwoordiging aanwezig is die (tijdig) een laissez-passer kan afgeven. Bovendien wordt een EU-staat alleen maar afgegeven indien er een redelijke kans bestaat dat de betrokken vreemdeling wordt toegelaten tot het land waar naartoe hij dient terug te keren. Ook kunnen met autoriteiten van het land van herkomst of een ander land afspraken gemaakt worden over het gebruik van de EU-staat.

3

In de Aanbeveling staat niet dat het gebruik van de EU-staat moet worden geïmplementeerd in de nationale wet- of regelgeving. Een Aanbeveling hoeft niet te worden omgezet in nationaal recht. Dit is met de betreffende Aanbeveling ook niet gebeurd. Maar dit betekent niet dat de EU-staat niet gebruikt zou kunnen worden voor het specifieke doel waartoe het dient, namelijk het realiseren van de terugkeer van vreemdelingen die geen rechtmatig verblijf in Nederland hebben en die niet zelf in het bezit kunnen komen van een document waarmee zij terug kunnen keren. Hierbij merk ik op dat het gebruik van de EU-staat niets verandert aan de verblijfsrechtelijke positie van de vreemdeling ten behoeve van wie het wordt afgegeven. Het gaat immers om vreemdelingen van wie, veelal door de rechter, is vastgesteld dat

geen recht bestaat op verblijf in Nederland en daarom Nederland moeten verlaten.

De Nederlandse autoriteiten doen, door de EU-staat te gebruiken, niet meer en niet minder dan het opvolgen van de aanbeveling van de Europese Raad van ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken.

4

Dat klopt. Wat van belang is in de rechterlijke uitspraken die ik heb genoemd in mijn antwoord op uw vragen van 14 januari 2003 (Aanhangsel van de Handelingen II, 2003–2004, nr. 798) is dat de rechter in deze uitspraken heeft geoordeeld dat de voortdurende van de vrijheidsbenemende maatregel rechtmatig is en dat er zicht bestaat op uitzetting naar Somalië. Uit deze uitspraken kan worden afgeleid dat het gebruik van de EU-staat de uitzetting niet onrechtmatig maakt.

5

Neen.